

Dosarul nr. 3ra-326/22
2-20071857-01-3ra-07042022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: G.Cazacu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A.Bostan, Gh.Mîra, Gr.Dașchevici)

Î N C H E I E R E

8 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Autoritatea Națională de Integritate,

în cauza de contencios administrativ, la acțiunea în contestare depusă de Dumitru Cernitu către Autoritatea Națională de Integritate privind anularea actului administrativ individual defavorabil,

împotriva deciziei din 8 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul depus de Dumitru Cernitu, a fost casată hotărârea din 7 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și a fost pronunțată o hotărâre nouă, de admitere a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La data de 27 iunie 2020 Dumitru Cernitu a depus cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ împotriva Autorității Naționale de Integritate privind anularea actului administrativ individual defavorabil.

În motivarea acestei acțiuni, Dumitru Cernitu a indicat că la data de 28 mai 2020, inspectorul din cadrul Autorității Naționale de Integritate, Ada Griciuc, a întocmit în privința sa actul de constatare nr. 85/04 în care a fost constatată încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale de către acesta, ex-procuror în cadrul Procuraturii r-lui Soroca, prin admiterea de omisiuni și erori în declarațiile de avere și interese personale depuse în perioada anilor 2017-2019.

A indicat că drept temei al emiterii actului de constatare, a servit neinclusiunea în declarațiile de avere și interese personale depuse în perioada anilor 2017-2019, a următoarelor date: transferul bănesc în mărime de 17500 lei primit de la cet. Igor Popovschi la data de 22 decembrie 2017 și transferul bănesc în mărime de 1665 lei primit de la cet. Danu Dogotari la data de 17 mai 2018.

În accepțiunea pârâtei, transferurile respective ar fi constituit venituri ale reclamantului și corespunzător, în temeiul art. 4 din Legea privind declararea averii

și a intereselor personale nr. 133 din 17 iunie 2016, urmau a fi reflectate în modul corespunzător în declarațiile depuse pentru perioadele respective de timp.

În opinia sa, actul de constatare nr. 85/04 din 28 mai 2020 este unul ilegal și urmează a fi anulat, din considerentele ce urmează.

Cu referire la primul temei care potrivit pârâtei urma a fi reflectat în modul corespunzător în declarația de avere depusă pentru perioada respectivă – transferul bănesc în mărime de 17500 lei din 22 decembrie 2017, reclamantul a comunicat că, în perioada lunii decembrie 2017, având necesitatea financiară stringentă, legată de pregătirile pentru organizarea ceremoniei de nuntă, a apelat un prieten apropiat al său, Oleg Popovschi, care în acea perioadă de timp se afla în SUA (unde locuiește permanent în ultimii ani), cu rugămintea de a-i împrumuta o sumă bănească în mărime de 1000 dolari SUA, pentru a acoperi cheltuielile pentru serviciile de organizare a ceremoniei indicate mai sus, asigurându-l că în decurs de 3-4 luni, acesta îi va restitui suma bănească împrumutată.

Cu solicitarea reclamantului, cet. Oleg Popovschi a fost de acord, însă a menționat că banii solicitați cu titlu de împrumut, o să-i transmită prin intermediul fratelui acestuia - cet. Igor Popovschi, care locuiește în Republica Moldova și cu care până la acel moment reclamantul nu se cunoștea

Drept urmare, făcând legătura cu cet. Igor Popovschi, reclamantul a convenit cu acesta ca mijloacele bănești împrumutate de la Oleg Popovschi, să-i fie transferate pe cardul bancar, dat fiind faptul că primul locuia și activa în r-nul Florești, pe când reclamantul locuia în or. Soroca.

A menționat că soluția respectivă era una optimă, deoarece cet. Igor Popovschi era lucrător bancar și corespunzător, era mult mai comod de a transmite banii prin transfer bancar, fără a recurge la cheltuieli suplimentare de transport și pierderea inutilă a timpului.

Prin urmare, la data de 22 decembrie 2017 cet. Igor Popovschi a transferat reclamantului Dumitru Cernitu suma bănească în mărime de 17 500 lei, ceea ce constituia la acea zi, echivalentul bănesc a 1000 dolari SUA. Ulterior, la reîntoarcerea cet. Oleg Popovschi în Republica Moldova, în perioada lunii aprilie 2018, reclamantul i-a restituit acestuia în numerar suma de 1000 dolari SUA, bani împrumutați anterior, în condițiile descrise mai sus.

Circumstanțele descrise mai sus, pot fi confirmate prin declarațiile cet. Igor Popovschi și cet. Oleg Popovschi, ai căror date de contact vor fi prezentate instanței de judecată, în cazul admiterii cererii privind audierea acestora în calitate de martori.

Cu referire la al doilea temei care potrivit pârâtei urma a fi reflectat în modul corespunzător în declarația de avere depusă pentru perioada respectivă – transferul bănesc în mărime de 1665 lei din 17 mai 2018, reclamantul a comunicat că, la data de 17 mai 2018, aflându-se în or. Soroca și având necesități financiare, a apelat telefonic prietenul său Danu Dogotari, care se afla în mun. Chișinău și pe care l-a rugat să-i ofere un împrumut bănesc în mărime de 100 dolari SUA, pentru o perioadă de 2-3 săptămâni.

Totodată, având în vedere faptul că se aflau în localități diferite, reclamantul și-a rugat prietenul său să-i transfere banii solicitați pe cardul bancar, iar ultimul a fost de acord să împrumute suma bănească indicată mai sus și în aceeași zi a transferat suma bănească în mărime de 1655 lei, ceea ce constituia la acea zi, echivalentul bănesc a 100 dolari SUA. Ulterior, suma bănească împrumutată de la cet. Danu

Dogotari, a fost restituită acestuia de către reclamant în numerar, în termenii conveniți.

Totodată, reclamantul a menționat că odată cu emiterea actului de constatare, materialele acumulate de către Autoritatea Națională de Integritate au fost expediate la data de 28 mai 2020 spre examinare și în adresa Centrului Național Anticorupție, pentru a fi examinate sub aspectul existenței bănuielii rezonabile de comitere de către reclamant a infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (2) din Codul penal – includerea intenționată a unor date incomplete în declarațiile de avere și interese personale.

Iar prin ordonanța din 17 iulie 2020 a procurorului în Procuratura Anticorupție, a fost refuzat în pornirea urmăririi penale în privința reclamantului, în baza sesizării Autorității Naționale de Integritate din 28 mai 2020, din motiv că fapta nu întunește elementele infracțiunii.

În continuare, reclamantul a afirmat că potrivit art. 4 alin. (1) lit. e) a Legii privind declararea averii și a intereselor personale, nr. 133 din 17 iunie 2016, subiecții prevăzuți la art. 3 alin. (1) declară: e) datoriile personale ale subiectului declarării, ale membrilor de familie sau ale concubinului/concubinei lui sub formă de debit, gaj, ipotecă, garanție, emise în beneficiul unor terți, împrumut și/sau credit, dacă valoarea lor depășește valoarea a 10 salarii medii pe economie.

La caz, având în vedere faptul că salariul mediu pe economie pentru anul 2017, an în care a fost împrumutată suma bănească în mărime de 17500 lei de la Oleg Popovschi, a fost în mărime de 5697,1 lei, conducându-se de prevederile art. 4 a Legii privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133 din 17 iunie 2016, precum și de faptul că suma împrumutată nu depășea valoarea a 10 salarii medii pe economie, reclamantul nu a declarat împrumutul respectiv în declarația de avere și interese personale pentru anul respectiv.

Totodată, având în vedere faptul că salariul mediu pe economie pentru anul 2018, an în care a fost împrumutată suma bănească în mărime de 1655 lei de la cet. Danu Dogotari, a fost în mărime de 6150 lei, conducându-se de prevederile art. 4 a Legii privind declararea averii și a intereselor personale, nr. 133 din 17 iunie 2016, precum și de faptul că suma împrumutată nu constituia nici măcar echivalentul unui salariu mediu pe economie, reclamantul nu a declarat împrumutul respectiv în declarația de avere și interese personale pentru anul respectiv.

Corespunzător, pârâta în mod nejustificat și abuziv a reținut drept încălcări a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale a reclamantului, neinclusiunea de către acesta în declarațiile sale de avere a transferurilor menționate mai sus. Or, acesta nici nu a avut o asemenea obligație legală, dat fiind faptul că valoarea împrumuturilor respective nu depășea mărimea stabilită de lege.

Mai mult ca atât, actul administrativ contestat a fost adoptat în mod arbitrar, fără o cercetarea multiaspectuală a circumstanțelor cauzei și fără a fi luate în calcul și verificate faptele favorabile reclamantului Dumitru Cernitu. Or, deși reclamantul a explicat inspectorului de integritate Ada Griciuc, faptul că, transferurile bănești supuse controlului, constituiau niște împrumuturi bănești ordinare de la prieteni apropiați, care pot confirma personal toate circumstanțele în care au fost împrumutați banii, de către reprezentanta Autorității Naționale de Integritate nu au fost întreprinse careva măsuri în vederea verificării și elucidării circumstanțelor date.

Din aceste considerente, Dumitru Cernitu a depus prezenta acțiune în contestare, solicitând anularea actului de constatare nr. 85/04 din 28 mai 2020 emis de către Autoritatea Națională de Integritate, ca fiind unul ilegal.

Prin hotărârea din 7 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea în contencios administrativ depusă de Dumitru Cernitu a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 1 iulie 2021, Dumitru Cernitu a depus apel, care ulterior la data de 21 octombrie 2021 a fost completat cu motivare, solicitând admiterea apelului, casarea actului judecătoresc contestat și emiterea unei noi decizii, de admitere a acțiunii.

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani a pronunțat dispozitivul hotărârii contestate la data de 7 iunie 2021 (f.d.79), iar hotărârea motivată a fost notificată apelantului Dumitru Cernitu în data de 1 octombrie 2021 (f.d.99). Astfel, depunerea apelului nemotivat în data de 1 iulie 2021 (f.d.86) cât și motivarea acestuia prezentată la data de 21 octombrie 2021 (f.d.103) sunt în termen.

Prin decizia din 8 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul depus de Dumitru Cernitu, a fost casată hotărârea din 7 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și a fost pronunțată o hotărâre nouă, de admitere a acțiunii, fiind dispusă anularea Actului de constatare nr. 85/04 din 28 mai 2020.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că în speță nu poate fi constatată încălcarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale de către subiectul declarării, care prin prisma prevederilor art. 4 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 133/17 iunie 2016, nici nu urma să declare datoria care nu depășea valoarea a 10 salarii medii pe economie.

La data de 11 februarie 2022, Autoritatea Națională de Integritate a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 8 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, iar la data de 31 martie 2022 a prezentat motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea actului judecătoresc ce constituie obiectul prezentului recurs cu emiterea unei noi decizii, de respingere a acțiunii reclamantului Dumitru Cernitu.

În motivarea recursului, recurenta a invocat dezacordul cu actul judecătoresc contestat, considerându-l neîntemeiat prin faptul că au fost aplicate eronat normele de drept material, precum și nu au fost constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei.

În acest context, Autoritatea Națională de Integritate a invocat că sumele de bani parvenite din transferurile respective ar fi constituit venituri ale reclamantului și corespunzător, în temeiul art. 4 din Legea privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133 din 17 iunie 2016, urmau a fi reflectate în modul corespunzător în declarațiile depuse pentru perioadele respective de timp, or, în lipsa unor probe pertinente, acestea au intrat în contul intimatului sub formă de beneficiu financiar și nu ar exista dovezi că sumele în cauză ar fi fost efectiv, restituite.

La data de 8 aprilie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului Dumitru Cernitu copia motivării recursului depus de Autoritatea Națională de Integritate împotriva deciziei din 8 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, însă în apărarea sa, până la examinarea admisibilității recursului, intimatul nu a făcut uz de dreptul său și nu a depus referință.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată în data de 8 februarie 2022 (f.d.145), fiind notificată recurentei Autoritatea Națională de Integritate în data de 30 martie 2022 (f.d.162).

Astfel, depunerea recursului nemotivat la data de 11 februarie 2022 (f.d.160), cât și motivarea acestuia prezentată la data de 31 martie 2022 (f.d.164) sunt în termen.

Examinând admisibilitatea recursului depus de Autoritatea Națională de Integritate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din același cod, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne decizia instanței de apel contestată într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în

circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Autoritatea Națională de Integritate.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Autoritatea Națională de Integritate, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron